

**КАЗКА
ПРО ДОПІТЛИВОГО
ЛИСА ТА МУДРОГО
ЧАРІВНИКА**

ЗМІСТ

Вступ

РОЗДІЛ 1. Що таке пожежа?

РОЗДІЛ 2. Що таке лісова пожежа?

РОЗДІЛ 3. Що таке лісові низові пожежі?

РОЗДІЛ 4. Що таке лісові верхові пожежі?

РОЗДІЛ 5. Що таке
підземні (грунтові) пожежі?

РОЗДІЛ 6. Що таке торф?

РОЗДІЛ 7. Які ознаки торф'яних пожеж?

РОЗДІЛ 8. Які небезпечні

фактори торф'яних пожеж?

РОЗДІЛ 9. Які причини торф'яної пожежі?

РОЗДІЛ 10. Чому відбувається
самозаймання торфугу?

РОЗДІЛ 11. Які наслідки
торф'яних пожеж?

РОЗДІЛ 12. Чому так важко
загасити торф'яні пожежі ?

РОЗДІЛ 13. Як можна ліквідувати
торф'яні пожежі?

РОЗДІЛ 14. Що робити, якщо ви
опинилися в осередку пожежі?

РОЗДІЛ 15. Як захистити себе
від задимленого повітря ?

РОЗДІЛ 16. Як правильно
відпочивати в лісі?

РОЗДІЛ 17. Чому так часто трапляються
торф'яні пожежі в Чернігівській області?

РОЗДІЛ 18. Біля яких населених пунктів
Чернігівської області спостерігалися торф'яні
пожежі?

РОЗДІЛ 19. Як борються з торф'яними пожежами в Європі?

РОЗДІЛ 20. Як можна боротися з торф'яними пожежами в Україні?

РОЗДІЛ 21. Як борються з торф'яними пожежами в Ніжинському районі?

Відео

- 1) Ліквідація пожежі на торфовищі біля селища Замглай
- 2) Ріпкінський район: ліквідовано пожежу на торфовищі
- 3) Пожежа на торфяниках у Козелецькому районі

Головні дійові особи

Допитливий
Лис

Мудрий
чарівник

ВСТУП

Десь на узліссі біля села Кукшин

Кхе-кхе.... Що це за їдкий дим оповив наш ліс??? Геть нічого невидно.....

Біля хатки мудрого чарівника

Добрий день,
дідусю!

Добрий день!
З чим прийшов до мене?

Кажуть, що Ви
про все на світі
знаєте.

Авжеж знаю, а
чого тобі
треба?

Що це за їдкий дим
оповив наш ліс?

[Читати тут](#)

Та це ж дим від торф'яної
пожежі - горить торф'яне поле
біля нашого села. Про це
пишуть в багатьох газетах.
Ось, візьми почитай.

Біля Ніжина горять торф'яне поле і суха трава на площі 23 га

Ліквідація пожеж триває

У Чернігівській області триває ліквідація пожеж на п'яти торфовищах.

Суспільство
11:28, 18 серпня 2010
34 📄

🕒 ПРОЧИТАТИ ПІЗНІШЕ

Як повідомили УНІАН в Управлінні з питань надзвичайних ситуацій Чернігівської облдержадміністрації, триває гасіння пожеж торфовищ на загальній площі понад 26 га.

Зокрема, горить торф біля с. Сухиня Бобровицького району, с. Ловинь та с. Добрянка Ріпкинського району, поблизу с. Кукшин Ніжинського району і с. Дроздовиця Городянського району. Найбільший осередок – поблизу с. Кукшин Ніжинського району, де горить торф'яне поле і суха трава на площі 23 га.

Минулої доби у регіоні зафіксовано 21 пожежу. Дві з них виникли у лісових масивах, також зафіксовано 11 випадків загоряння сухої трави.

Якщо ви знайшли помилку, виділіть її мишкою та натисніть Ctrl+Enter

☆ В ОБРАНЕ

✉️ ВІДПРАВИТИ ПО EMAIL

vk f tw o G+

🗨️ Коментарі

Правила

Увійдіть ▾

Читайте також

РОЗДІЛ 1

Щось я геть нічого
не розумію.
Спочатку поясніть
мені, що ж таке
пожежа?

жа — це
неконтрольоване горіння поза
спеціальним вогнищем, що
розповсюджується в часі і
просторі. Вони бувають різних
видів.

РОЗДІЛ 2

Що таке лісова пожежа?

Види лісових пожеж

верхові

низові

підземні
(грунтові)

Лісова пожежа — це неконтрольоване горіння лісових масивів, яке виникає внаслідок природних чинників або викликане штучно.

РОЗДІЛ 3

Що таке лісові
низові пожежі?

Лісові низові пожежі характеризуються горінням сухого трав'яного покриву, лісової підстилки і підліску без захоплення крон дерев. Швидкість руху фронту низової пожежі становить від 0,3-1 м/хв (слабка пожежа) до 16 м/хв (сильна пожежа), висота полум'я — 1-2 м, максимальна температура на кромці пожежі досягає 900 °С.

РОЗДІЛ 4

Що таке лісові
верхові пожежі?

Лісові верхові пожежі розвиваються, як правило, з низових і характеризуються горінням крон дерев. При швидкій верховій пожежі полум'я розповсюджується з крони на крону з великою швидкістю, яка досягає 8-25 км/год, залишаючи деколи цілі ділянки незайманого вогнем лісу. При стійкій верховій пожежі вогнем охоплені не тільки крони, а й стовбури дерев. Полум'я розповсюджується зі швидкістю -5-8 км/год, охоплює весь ліс від ґрунтового шару до верхівок дерев.

РОЗДІЛ 5

Що таке лісові
підземні
(ґрунтові)
пожежі?

Підземні (ґрунтові) пожежі в лісі найчастіше пов'язані із загорянням торфу, яке стає можливим в результаті осушення боліт. При цих пожежах знищується органічна частина ґрунту.

РОЗДІЛ 6

Що таке торф?

Торф- (від німецького слова Torf, що значить теж саме) - це пальна корисна копалина , використовується як паливо, добриво, теплоізоляційний матеріал та ін. Торф - молоде геологічне утворення, що пройшло початкову стадію перетворення торфоутворювачів в умовах надлишкового зволоження й обмеженого доступу повітря. Містить 50-60% вуглецю.

РОЗДІЛ 7

Які ознаки торф'яних пожеж?

- 1) Рухаються повільно, по кілька метрів на добу , відсутнє полум'я;
- 2) їх практично не можна загасити;
- 3) небезпечні несподіваними проривами вогню з підземного вогнища і тим, що крайка його не завжди помітна і можна провалитися в прогорілий торф;
- 4) характерний запах гарі, місцями з ґрунту сочиться дим, сама земля гаряча.

РОЗДІЛ 8

Які є ознаки торф'яних пожеж?

- 1) Висока температура в зоні горіння.
- 2) Задимлення великих територій, що отруйно діє на людей і ускладнює боротьбу з пожежею.
- 3) Обмеження видимості.
- 4) Негативний психологічний вплив на населення прилеглих поселень.

РОЗДІЛ 9

Які причини торф'яної пожежі?

1) Необережне поводження з вогнем громадян під час відпочинку.

2) Самозаймання. Торф схильний до самозаймання, воно може відбуватися при температурі вище 50 градусів (у літню спеку поверхня ґрунту в середній смузі може нагріватися до 52 – 54 градусів).

3) Удар блискавки.

РОЗДІЛ 10

В торфі виділяється тепло за рахунок біологічного процесу (життєдіяльність бактерій і грибків), а також за рахунок хімічних процесів, що інтенсивно протікають в цей період. В результаті, торф самонагрівається і спалахує. Вологість теж впливає на швидкість нагрівання. Розвиток мікроорганізмів ускладнений як в дуже сухому, так і в перенасиченому водою торфі. Для прикладу, у торфах з вологістю 50% і вище процеси самозаймання не відбуваються.

Чому відбувається самозаймання торфу?

РОЗДІЛ 11

Які наслідки торф'яних пожеж?

1) На місці вигорілого торфу утворюються порожнини (прогари), зазвичай з жаром. Їх глибина може сягати 2-3 метрів, в які можуть провалитися люди, тварини і техніка.

2) Забруднення повітря. При згорянні торфу виділяється чадний газ, сірчистий ангідрид, оксиди азоту і вуглецю.

3) Високий ризик інтоксикації людей, які живуть поблизу осередків загоряння або тих, які знаходяться в зоні задимлення.

РОЗДІЛ 12

На такі пожежі не впливають ні вітер, ні добові зміни погоди. Вони можуть тягнутися місяцями і в дощ, і в сніг, адже торф містить до 25% бітумів, які під час пожежі зосереджуються біля поверхні, що горить, і при охолодженні водою цементують частинки вугілля. Як наслідок, виникає водонепроникний шар, а під ним залишається тління навіть при невисокому вмісті кисню в повітрі. Це явище значно ускладнює гасіння пожеж.

Чому так важко загасити торф'яні пожежі ?

РОЗДІЛ 13

Як можна
загасити торф'яні пожежі?

Головним способом гасіння підземної торф'яної пожежі є обкопування території огорожувальними канавами. Канави копають шириною 0,7— 1,0 м і глибиною до мінерального ґрунту або ґрунтових вод. Саму пожежу гасять шляхом перекопування палаючого торфу і заливання його великою кількістю води. Оскільки температура в товщі торфу, охопленого пожежею, більше тисячі градусів, вода, яка потрапляє на зону горіння згори, випаровується, не встигаючи досягнути вогнища. Для ліквідації торф'яної пожежі необхідні дуже великі обсяги води.

Поглянь, як
відбувається
гасіння торф'яної
пожежі.

РОЗДІЛ 14

Що робити, якщо Ви опинилися в осередку торф'яної пожежі?

-Не панікуйте та не приймайте поспішних, необдуманих рішень;

-не тікайте від полум'я, що швидко наближається, у протилежний бік, а долайте крайку вогню проти вітру, закривши голову і обличчя одягом;

-якщо втекти від пожежі неможливо, то вийдіть на відкриту місцевість, при можливості увійдіть у водойму або накрийтеся мокрим одягом і дихайте повітрям, що знаходиться низько над поверхнею землі – повітря тут менш задимлене, рот і ніс при цьому прикривайте одягом чи шматком будь-якої тканини;

РОЗДІЛ 14

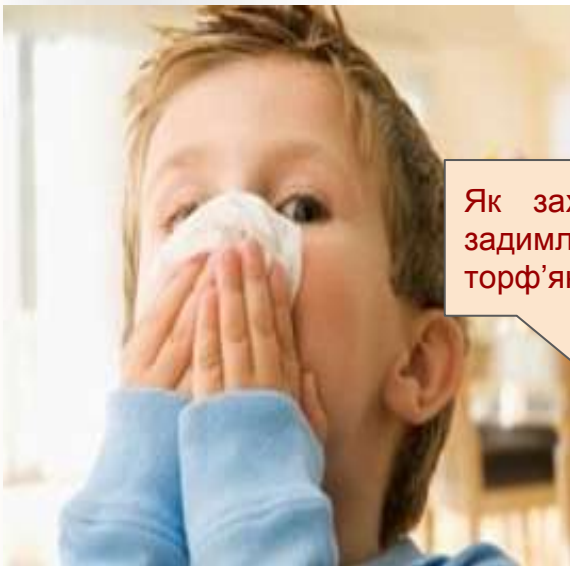
Що робити, якщо ви опинилися в осередку торф'яної пожежі?

- Будьте обережні в місцях горіння високих дерев – вони можуть впасти та травмувати вас;
- Будьте вкрай обережні на торфовищах, адже горіння торфу на поверхні не видно. Враховуйте, що можуть створюватися глибокі вирви, тому пересувайтесь, по можливості перевіряючи палицею глибину шару, що вигорів;
- після виходу із осередку пожежі повідомте оперативно-рятувальну службу (тел."101") та органи місцевого самоврядування про місце, розміри та характер пожежі.

РОЗДІЛ 15

Як захистити себе від задимленого повітря торф'яної пожежі?

Намагатися обмежити перебування на відкритому повітрі, уникати тривалого перебування на відкритому повітрі рано вранці (у повітрі знаходиться максимальна кількість смогу) та у найспекотніший час доби.

Слід тримати вікна зачиненими, особливо вночі і рано вранці. При відкритті вікон завішувати місця надходження атмосферного повітря (вікна, квартирки тощо) зволоженою тканиною і періодично її змінювати.

По можливості використовувати у побуті та на робочих місцях системи кондиціонування та очищення повітря.

РОЗДІЛ 15

Як захистити себе від задимленого повітря торф'яної пожежі?

Проводити вологе прибирання в житлових приміщеннях і на робочих місцях; корисно також поставити в житлових та робочих приміщеннях ємності з водою, щоб підвищити вологість повітря.

Збільшити споживання рідини до 2-3 літрів на день для дорослих. Для відшкодування втрати солей та мікроелементів рекомендується пити підсолену і мінеральну лужну воду, молочно-кислі напої (знежирене молоко, молочну сироватку), соки, мінералізовані напої, киснево-білкові коктейлі.

Уникати потрапляння під дію опадів, у випадку неможливості уникнення – за першої можливості прийняти душ.

РОЗДІЛ 16

Яких правил відпочинку в лісі слід дотримуватися, аби не допустити пожежі?

Не залишайте вогнище без нагляду; місце розпалювання вогню обкладіть камінням чи обсипте землю (піском); коли залишаєте місце відпочинку, обов'язково заливайте вогнище водою або засипайте піском; розпалюйте вогнище, по можливості, на місці попереднього.

РОЗДІЛ 17

Чому так часто трапляються торф'яні пожежі в Чернігівській області?

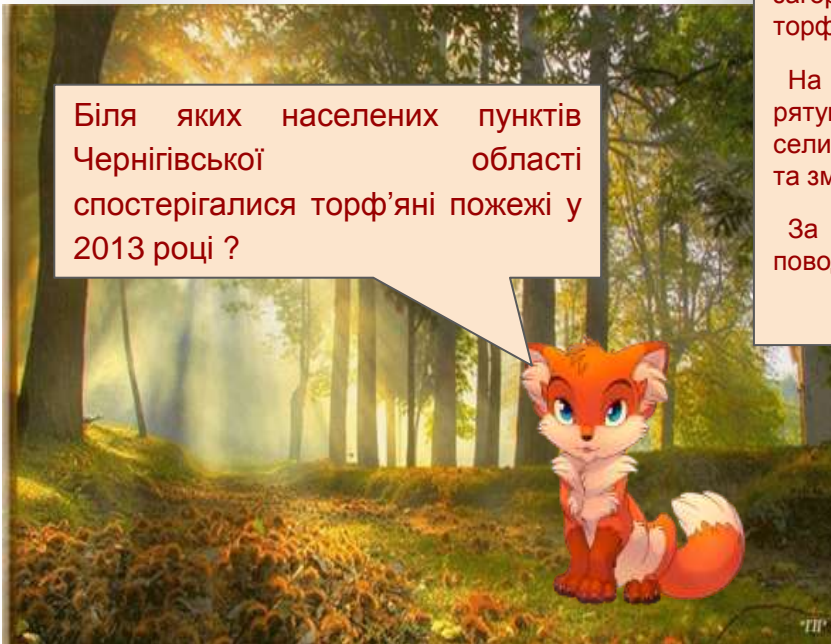
По-перше, Чернігівська область є багатою на торф. Торф'яні родовища Чернігівщини розкинулися **на площі 112,5 тисяч гектарів**. Запаси їх— 251 762 тисячі тон.

По-друге, внаслідок масштабної меліорації на території Полісся у 50-90 роках було порушено гідрологічний режим річок, знижено рівень ґрунтових вод.

РОЗДІЛ 18

Біля яких населених пунктів Чернігівської області спостерігалися торф'яні пожежі у 2013 році ?

11 липня 2013 року о 12:10 у Ріпкинському районі співробітники райвідділу Управління ДСНС у Чернігівській області під час планового обстеження території екосистем виявили поблизу с. Замглай загоряння торфу на фільтраційному полі колишнього торфобрикетного заводу. Площа горіння становила близько 2,2 га.

На гасіння пожежі одразу виїхав черговий караул пожежно-рятувальної частини, а також був задіяний трактор з ковшем селищної ради. Станом на 16:00 12 липня горіння торфу локалізовано та зменшено площу пожежі до 1,4 га.

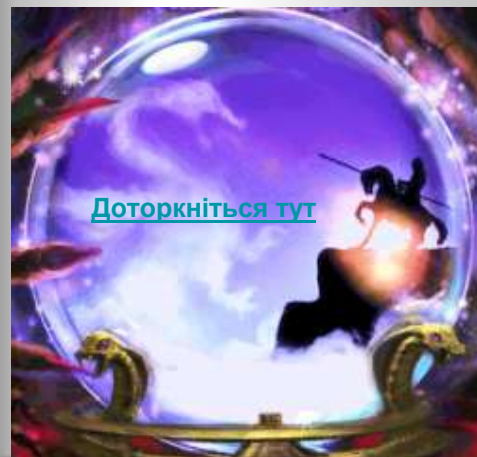
За попередніми даними причиною пожежі послужило необережне поводження людей з вогнем. Загрози населеним пунктам немає.

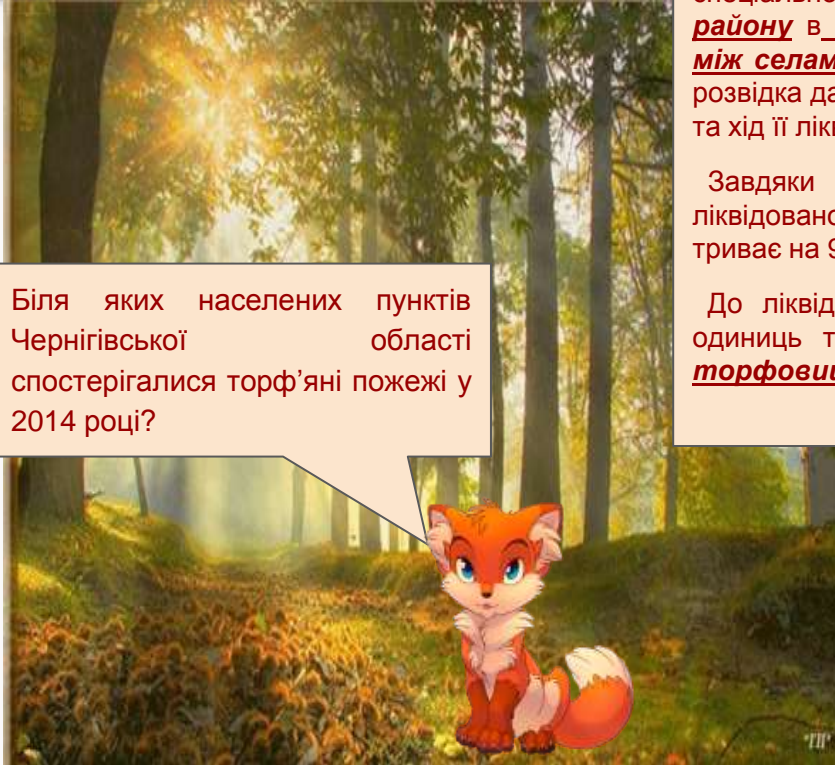

Добре, я спробую.

Слухай, за допомогою мого магічного шару ти можеш побачити, як відбувалася ліквідація пожежі біля селища Замглай.

Біля яких населених пунктів Чернігівської області спостерігалися торф'яні пожежі у 2014 році?

29 листопада 2014 на Чернігівщині представники Державної служби України з надзвичайних ситуацій, здійснили обліт на гелікоптері спеціального авіаційного загону ДСНС території **Городнянського району в урочищі "Уренгове", де триває гасіння торфовища між селами Горошківка, Стівлівка та Політрудня.** Повітряна розвідка дала змогу більш детально вивчити ситуацію на місці пожежі та хід її ліквідації.

Завдяки безперервній роботі рятувальників, за останню добу ліквідовано горіння торфу на площі 27 га. Наразі гасіння торфовища триває на 9 окремих осередках загальною площею близько 61 га.

До ліквідації загорання задіяні 36 чоловік особового складу, 8 одиниць техніки, 2 мотопомпи. **Також спостерігалось горіння торфовищ біля Чернігова.**

[Читати тут](#)

Пожежу на торфовищі вже "охрестили" наймасштабнішою за останні 20 років.

Через аномально суху та посушливу осінь біля Чернігова горить понад п'ять гектарів торфовищ.

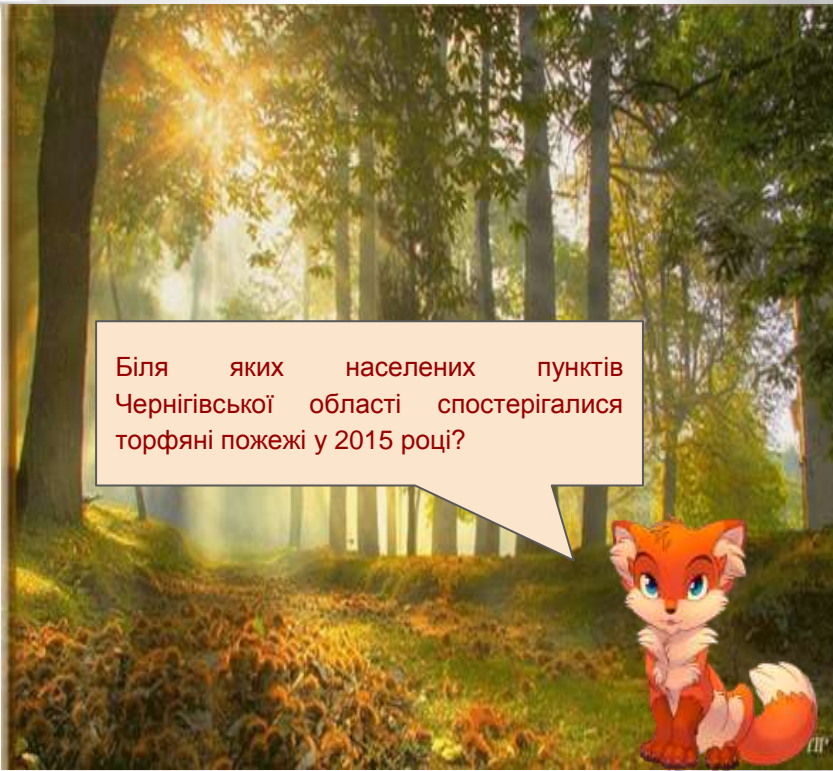
Боротися із пожежами вогнеборцям важко через висохлі ставки та канали, звідки зазвичай брали воду для гасіння. Про це йдеться в сюжеті [ТСН.Ранок](#). Не допомагають рятувальникам вітри і добові зміни погоди. Торф може горіти місяцями в дощ та сніг, бо на чверть складається з бітумів.

Читайте також: [На Рівненщині через пожежі на торф'яниках підвищується рівень радіації](#)

Найчастіше, кажуть рятувальники, торфовища розгоряються через фермерів, які навмисне підпалюють суху траву.

"Жодний пожежний, жодний, повторюю, в якого є вислуга 20 років, не пам'ятає такої кількості виїздів на пожежі в екосистемах. Відсутність дощів, не промкла земля", - пояснює причини затяжного гасіння пожежі керівник управління ДСНС у Чернігівській області Ігор Федоренко.

Нагадаємо, наприкінці жовтня - на початку листопада [торф'яники горіли під Києвом](#). Через це столицю затягнуло смогом, а на місці пожежі почали вибухати снаряди Другої світової війни.

Біля яких населених пунктів Чернігівської області спостерігалися торф'яні пожежі у 2015 році?

23 червня 2015 до Ріпкинського районного відділу Управління ДСНС у Чернігівській області надійшло повідомлення про пожежу торфовища біля сmt. Замглай. До місця пригоди прибули вогнеборці 6-ї державної пожежно-рятувальної частини. На ліквідацію загоряння, яким охоплено 0,5 га, залучено 1 пожежний автомобіль, 1 мотопомпа та 5 чоловік особового складу. В ході проведених протягом доби робіт рятувальники зменшили загальну площу горіння до 0,1 га. Роботи з ліквідації пожежі продовжуються.

Причиною її виникнення послужила необережність у поводженні з вогнем.

Біля яких населених пунктів Чернігівської області спостерігалися торф'яні пожежі у 2015 році?

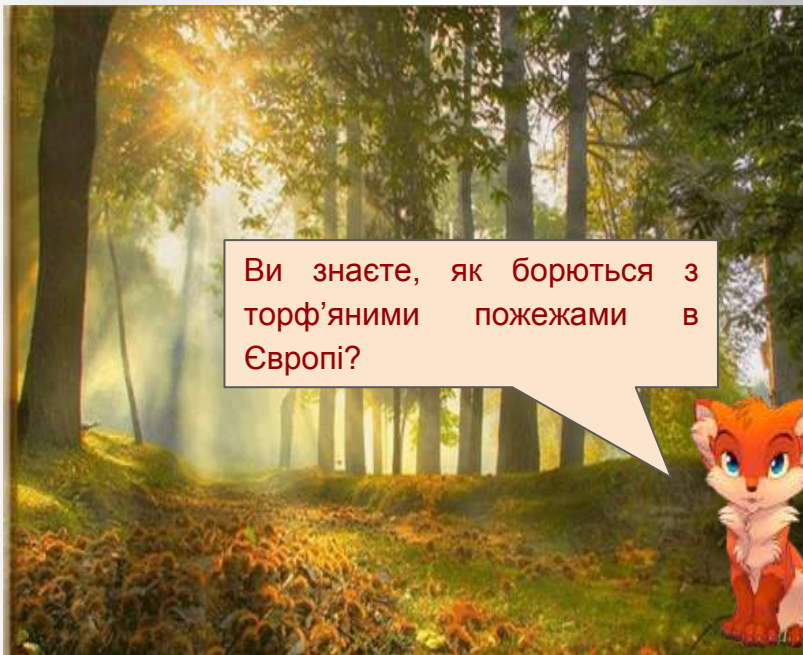

10 грудня 2015 року було остаточно ліквідовано масштабну торф'яну пожежу біля с. Данівка Козелецького району. Як відбувалася ліквідація пожежі можні побачити, доторкнувшись до мого магічного шару.

РОЗДІЛ 19

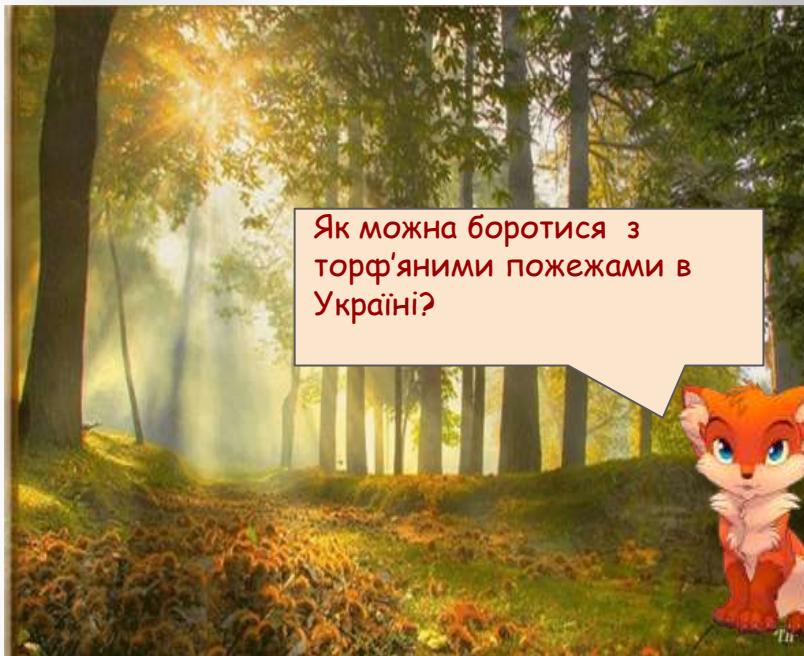
Ви знаєте, як борються з торф'яними пожежами в Європі?

Наприклад, в Голландії використовують метод контролюючого затоплення 80% небезпечних територій. Якщо літо видається спекотним, рівень води на торф'яниках піднімають, а якщо вологе – знижують, щоб не заболочувати місцевість. У Фінляндії таким же методом затоплюють 100% торф'яників.

РОЗДІЛ 20

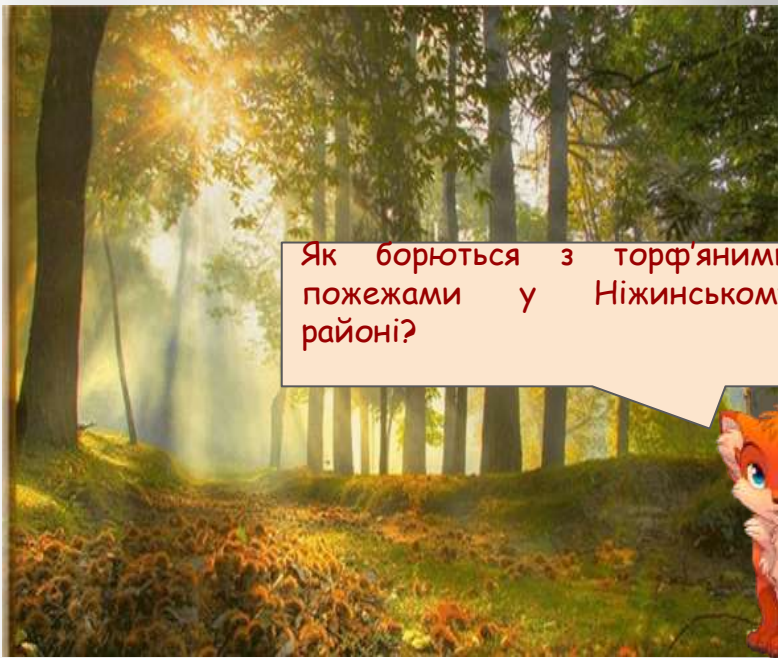

Як можна боротися з торф'яними пожежами в Україні?

Науковці вважають, що Україна також має всі можливості, аби використовувати такі методи боротьби з торф'яними пожежами як в Європі. Для цього треба відновити меліоративні системи – відновити шлюзи-регулятори на осушувальних системах і підняти рівень води на торфовищах. Це дасть змогу не тільки убезпечитися від пожеж, а й доправляти необхідну кількість води у всі регіони країни.

РОЗДІЛ 21

Як борються з торф'яними пожежами у Ніжинському районі?

У 2013 році у Ніжинському районі почали боротьбу з осушенням та випалюванням торф'яників. Протягом чотирьох років заплановано повністю відновити деградовані торф'яники осушувальної системи «Смолянка». Цей проект європейської комісії «Clima East: Збереження і стале використання торфовищ» є пілотним. Виконання проекту дозволяє відновити природний гідрологічний режим торфовищ та сприяє попередженню пожеж на них. Таким чином збираються відтворити природну екосистему та створити регіональний ландшафтний парк.

ДОВІДКА

Меліоративна осушувально-зволожувальна система «Смолянка» - одна з найбільших меліоративних систем Чернігівської області. Загальна площа обслуговування системи «Смолянка» - 16881 га. Протяжність відкритої мережі каналів становить 372,2 км; закритої регулюючої мережі – 2046,4 км. Для регулювання подачі води на відкритих каналах системи було побудовано 105 шлюзів-регуляторів та 1771 споруда на закритій осушувальній мережі. Існуюча нині осушувально-зволожувальна система - це систематична мережа каналів на торфових та мінеральних ґрунтах, де осушення проводиться відкритою мережею каналів в поєднанні з вибірковим гончарним дренажем. Для відведення надлишкових вод та досягнення норми осушення вода з системи скидається в р.Остер та р.Десна.

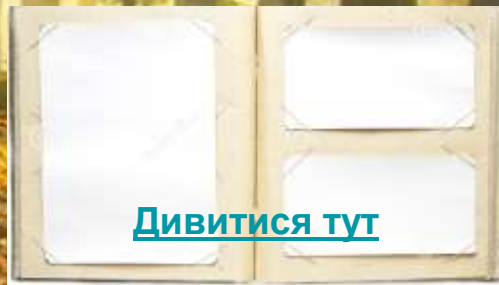

Стан осушувально-зволожувальної системи «Смолянка» до початку ремонтних робіт

Покажіть мені, будь-ласка, дідуся, як відбувається реалізація цього проекту у нашому районі.

Добре, ось переглянь мій фотоальбом.

[Дивитися тут](#)

В рамках проекту проведено капітальний ремонт гідротехнічних споруд осушувально – зволожувальної системи «Смолянка», зокрема шлюзів №5, №6, №7 на МК «Смолянка» та №13 (р. Остер)», березень 2016

*Ідуть роботи по ремонту гідротехнічних споруд, розчищення
р.Остер і магістрального каналу «Смолянка», 2015 рік*

Заміри рівня ґрунтових вод працівниками Ніжинського міжрайонного управління водного господарства на Смолянській експлуатаційній ділянці № 1 (село Бобрик, Ніжинського району), липень 2016 р.

Заміри рівня води на річці Смолянка працівниками Ніжинського міжрайонного управління водного господарства на Смолянській експлуатаційній ділянці № 1 (село Бобрик, Ніжинського району), липень 2016 р.

Інформація про автора

Мене звати Мошко Наталія. Я учениця 8 класу Кукшинської ЗОШ І-ІІІ ст. Ніжинської районної ради Чернігівської області. Захоплююся інформаційними технологіями, спортом. Тему презентації “Торф’яні пожежі” обрала не випадково, адже наше село дуже часто потерпає від торф’яних пожеж. Сподіваюся, що реалізація у нашому районі проекту «Clima East: збереження і стале використання торфовищ» дозволить попередити виникнення торф’яних пожеж і допоможе зберегти природню екосистему.

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ!**

Посилання на презентацію в інтернеті (GOOGLE DISK) -
https://docs.google.com/presentation/d/1w26Vkns8VyoCnTEv7WP6mL2732_kWXBKOBkwVXaoCCo/edit#slide=id.g1931360936_2_50